

28.11.2022

Asia/5

§ 120

V 18.1.2023, Konserniohjeen päivittäminen

HEL 2022-010686 T 00 01 05

Esitys

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Titta Hiltusen ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Liitteet

1 Konserniohje

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä päivitetyn Helsingin kaupungin konserniohjeen liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.5.2016, § 138 konserniohjeen, jossa huomioitiin muun muassa kuntalaissa (410/2015) säädetyt konserniohjauksen ja konserniohjeiden vähimmäissisällöt. Edellinen konserniohje oli vuodelta 2008.

Vuonna 2017 konserniohjetta päivitettiin kaupungin johtamisjärjestelmäuudistuksen liittyen (kaupunginvaltuusto 17.5.2017, § 241).

28.11.2022

Asia/5

Kuntalain konserniohjetta koskevat säännökset

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Kuntalain 47 §:ssä säädetään kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta. Lainkohdan mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Kuntalain mukaan konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Päivitetyn konserniohjeen keskeisimmät määräykset

Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden hyväksyminen vuonna 2021, kaupunkistrategian 2021-2025 painotukset sekä konserniohjeen käytännön soveltamistyössä havaitut täsmennyksiä vaativat kohdat ovat aiheuttaneet perustellun tarpeen päivittää nykyistä konserniohjetta.

Monin olennaisin osin konserniohjeen sisältö on pysynyt entisenä. Varsinaisen sisällön päivistyksen yhteydessä on kuitenkin myös merkittävästi tiivistetty ja selkeytetty tekstiä. Lisäksi on poistettu päällekkäisyyksiä niin, ettei konserniohjeessa enää määrätä asioista, jotka on jo linjattu hallintosäännössä tai kaupungin muissa ohjeissa. Tavoitteena on selkeä ja kaupungin omistajaohjaukseen sekä tytäryhteisöjen toimintaa tarkoituksenmukaisesti ohjaava ohje.

Päivitetty konserniohje on olennaisesti nykyistä ohjetta tiiviimpi, ja edellä olevien seikkojen johdosta se on kirjoitettu pääosin uudelleen, joten erillisen muutokset näkyvissä -version esittäminen ei ole tässä mahdollista eikä tarkoituksenmukaista.

Päivitetyn konserniohjeen keskeisimmät muutokset, lisäykset ja poistot ovat seuraavat:

- Konserniohjeen soveltamisalaa koskevaa määräystä on täsmennetty. Konserniohjetta noudatetaan kaupungin tytäryhteisöjen lisäksi kaupungin talouden ja toiminnan kannalta merkittävien osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjauksessa siinä määrin kuin se on kaupungin omistusosuus, määräysvalta taikka äänivalta- tai peruspääomaosuus huomioon ottaen mahdollista ja perusteltua. Edellä mainittuja yhtymiä ovat mm. HSL, HSY ja HUS-yhtymä;
- Määräystä konserniohjeen sitovuudesta on täsmennetty perustuen siihen, että tytäryhteisöjen yhtiöjärjestyksissä tai säännöissä tulee lähtökohtaisesti olla määräykset konserniohjauksesta. Lähtökohtana on, että konserniohjeen noudattaminen on hallituksen lakisääteisen huolellisuusvelvollisuuden mukaista;
- Konserniohjeessa olevia määritelmiä sekä konserniohjauksen, omistajapolitiikan ja omistaja-arvon yleisiä kuvauksia on tiivistetty ja täsmennetty;
- Konserniohjeen yhdenvertaisuutta turvaavat ja edistävät aikaisemmat määräykset on yhdistetty kokonaisvaltaiseksi periaatteeksi siitä, että kaupunki pyrkii konserniohjauksessa edistämään eri sukupuolten ja kieliryhmien välistä yhdenvertaisuutta. Tämä periaate ulottuu kaikkeen toimintaan, jota konserniohjeella ohjeistetaan;
- Konserniohjeeseen on lisätty tytäryhteisökohtaista omistajastrategiaa koskevat määräykset sekä kuvattu niiden sijoittumista osaksi kaupungin omistajapoliittisia linjauksia. Omistajastrategioista päätetään kaupunginhallituksessa. Omistajastrategiat sisältävät kaupungin omistukseen, strategiseen tahtotilaan, hallituksen osaamisvaatimukseen sekä tytäryhteisöille asetettaviin keskipitkän aikavälin kehittämistavoitteisiin liittyviä linjauksia kunkin tytäryhteisön ja tarpeen mukaan sen muodostaman alikonsernin osalta. Omistajastrategioiden tavoitteena on osaltaan tukea kaupungille yhteisön omistamisesta muodostuvan omistaja-arvon positiivista kehittymistä;
- Tavoitteiden asetantaa koskevia määräyksiä on uudistettu tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat huomioiden. Kaupunki asettaa tavoitteita tytäryhteisöilleen tytäryhteisökohtaisissa omistajastrategioissa keskipitkällä aikajänteellä. Tavoitteiden asettaminen

on kaupunginhallituksen tehtävä tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden hyväksymisen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto voi lisäksi tarvittaessa asettaa merkittävimmille tytäryhteisöille tavoitteita kaupungin talousarviossa;

- HUS-yhtymää koskevien toimiohjeiden antaminen on määritetty hyvinvointialuelainsäädännön mukaisesti;
- Kaupunginkanslialle on annettu mahdollisuus tarpeen mukaan jakaa muita kuin markkinaehtoisia tytäryhteisöjä mm. valmistelua ja raportointia ajatellen alaryhmiin perustuen lähtökohtaisesti ko. tytäryhteisön toimialaan ja/tai toiminnan laajuuteen sekä tosiasialliseen sisältöön ja luonteeseen. Lisäksi muut tytäryhteisöt kuuluvat joko pormestarin tai apulaispormestarin toimialaan sen mukaan, miten asia on yhteisökohtaisessa omistajastrategiassa määritelty yhteisön pääasiallisen tehtävän ja toimialan perusteella. Markkinaehtoiset tytäryhteisöt kuuluvat pormestarin toimialaan;
- Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjen toimintaperiaatteita on täsmennetty. Kaupunki ei lähtökohtaisesti rahoita markkinaehtoisesti toimivia tytäryhteisöjä, ellei siihen ole yksittäistapauksessa perusteltu syy. Tämä kattaa myös konsernipankkiin kuuluvan luottolimiitin.
- Kuntalaissa tarkoitettujen kaupungin kantaa vaativien asioiden ja toimenpiteiden lista on uudistettu. Kaupungin kantaa koskevan kokonaisuuden uudistamisessa tavoitteena on keskittää kaupungin kannan antaminen niihin tytäryhteisöissä tehtäviin päätöksiin, joissa kaupungin kanta on tarpeellinen kaupunkikonsernin kokonaisedun edistämisen kannalta ja varmistaa omistajastrategisten linjausten huomioon ottaminen tytäryhteisöjen merkittävässä päätöksissä. Päivitetystä konserniohjeesta on poistettu ehdoton vaatimus pöytäkirjapäätöksestä joustavan ja tarkoituksenmukaisen päätöksenteon mahdollistamiseksi. Tähän ohjekohtaan on myös lisätty selvennys siitä, että velvollisuus kaupungin kannan hankkimiseen ei koske tilanteita, joissa kaupunki on omalta osaltaan mukana päätöksen tekemänä osapuolena, esimerkiksi tehtäessä palvelusopimus kaupungin ja tytäryhteisön välillä tai jos kaupunki muuten päättää asiasta omistajan roolissa esim. yhtiökokouksessa;
- Hallituksen valinnassa huomioitaviin seikkoihin on lisätty hallitusjäsenten tarkoituksenmukainen vaihtuvuus;
- Maininnat kaupungininsinöörin yms. hallintosäätöön perustuneesta toimivallasta sekä kaupungin tilahankkeiden käsittelyohjeista on

28.11.2022

Asia/5

poistettu, koska näitä ei enää alkuperäisessä muodossa ole olemassa;

- Tytäryhteisöjen talousraportointia sekä talouden ja investointien suunnittelua koskevia kappaleita on muokattu vastaamaan nykykäytäntöä; sekä
- Kaikki yksittäiset asiakohdalliset viittaukset konserniohjeen perusteella annettaviin tarkempiin ohjeisiin on poistettu. Konserniohjeen mukaan kaupunginkanslia voi antaa konserniohjeen noudattamisesta ja sen sisällöstä tarkentavia ohjeita. Sen sijaan tytäryhteisöjä velvoittavien muiden ohjeiden tai suositusten antaminen tulee jatkossa tehdä kulloinkin erikseen ja hallintosäännön määräysten puitteissa, ei yksinomaan konserniohjeen perusteella.

Lopuksi

Konserniohjeen päivittäminen on perusteltua, jotta voidaan tarpeellisilta osin huomioida kaupunkistrategian ja tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden mukanaan tuomat muutokset kaupungin omistajaohjaukseen. Tämän lisäksi moni omistajaohjauksen käytäntö on muuttunut, ja konserniohjeen on syytä heijastaa näitä muutoksia. Tästä esimerkkinä kaupungin kantaa vaativien asioiden listauksen uudistaminen.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Miia Aho, konsernilakimies, puhelin: 310 36445
mii.aho(a)hel.fi

Liitteet

1 Konserniohje

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia